

§16a-miljøgodkendelse på husdyrbruget på adressen Fårborgvej 5, 6900 Skjern
24. august 2020

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

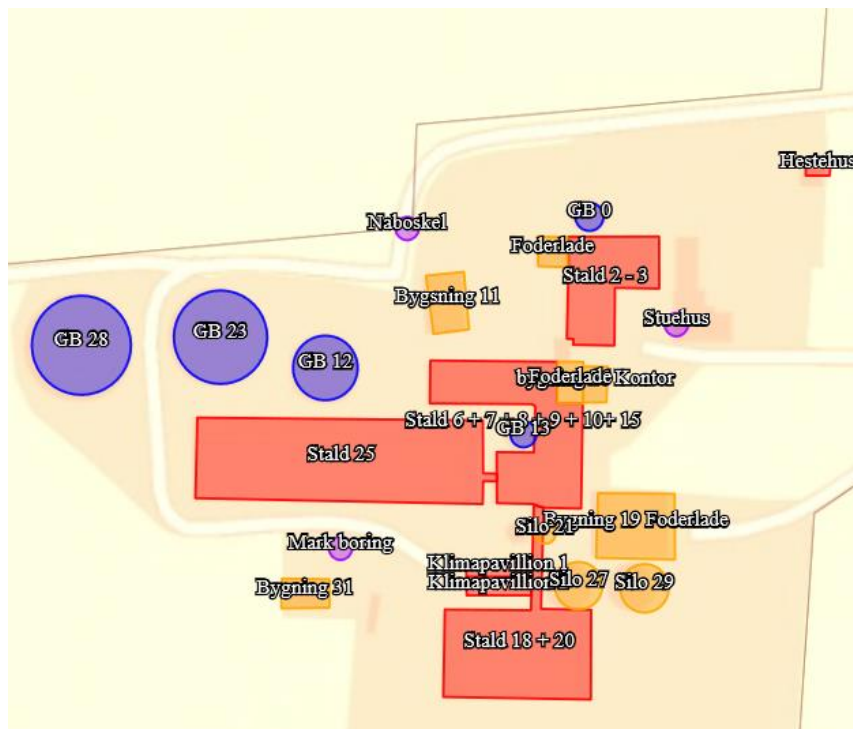
**NATURENS
RIGE**

Ejer af husdyrbruget på
Fårborgvej 5
6900 Skjern

Sagsbehandler
Poul Bennetzen
Direkte telefon
9974 1560
E-post
Poul.Bennetzen@rksk.dk
Dato
24. august 2020
Sagsnummer
20-014054

Miljøgodkendelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Fårborgvej 5, 6900 Skjern

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:
Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Landbrug primært med søer og slagtesvin, IE-Brug
10e m.fl. Skårup, Hanning
Husdyrbrug omfattet af §16a i husdyrbrugsloven
Ringkøbing-Skjern Kommune
Berith Bressendorff, Ringkøbing-Skjern kommune

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	5
Oplysninger om husdyrbruget:	5
Meddelelse af miljøgodkendelse	7
Baggrund og kort resumé	7
Biaktiviteter	7
Afgørelsen	7
Vilkår for miljøgodkendelsen.....	9
Generelt.....	9
2 nye klimapavillioner/Eksisterende hestehus.....	9
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier.....	10
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	12
Beskyttelse i forhold til naboer	13
Tilsyn, kontrol og egenkontrol.....	15
Uheld og risici	15
Ophør.....	15
Formalia	16
Lovgrundlag	16
Høring og offentliggørelse	16
Klagevejledning	17
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	18
Miljøkonsekvensrapport.....	21
Krav til miljøkonsekvensrapport.....	21
Gennemgang af miljøkonsekvensrapport	21
Miljøvurderingen	22
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	22
Beskrivelse af husdyrbruget.....	23
Lokalisering.....	27
Forbudszoner.....	27
Afstandskrav	28
Beskyttelseslinjer	28
Samlet vurdering af lokalisering.....	29
Påvirkning af landskab	29
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab.....	30

Påvirkning af vilde planter og dyr.....	31
Ammoniak påvirkning af natur	31
Påvirkning af bilag IV-arter	34
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	35
Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand.....	35
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	38
Påvirkning af naboer	39
Lugt	39
Støj og rystelser.....	42
Lys.....	43
Fluer og skadedyr.....	43
Støv.....	43
Transport.....	44
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener	45
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	45
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	45
Miljøvurdering af IE-husdyrbrug.....	50
Udnyttelse af energi og råvarer	51
Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer	52
Optimering af produktionsprocesser.....	52
Iagttagelse af affaldshierarkiet	53
Særregler for IE-husdyrbrug.....	54
Miljøledelse.....	54
Oplæring af personale	55
Plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse	55
Beredskab.....	56
Hændelser og uheld.....	56
Foderblandings- og fodringsstrategi.....	56
Manglende overholdelse af vilkår	57
Årlige indberetning til kommunen.....	57
Ophør af aktiviteter	58
Alternative løsninger	58
0-alternativ.....	58
Egenkontrol.....	58
Konklusion	59

Bilag 1: Bygningsoversigt	60
Bilag 2: Afløbsplan for tagvand	61
Bilag 3: Gyllekøling – dokumentation for reduktion af N-fordampningen	62
Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius	63
Bilag 5: Natur	65

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen.
Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luffotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. **DDO ©, Copyright COWI.**

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Fårborgvej 5 6900 Skjern
Bedriftens adresse	Fårborgvej 5 6900 Skjern
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Vestjysk Herningvej 3 6950 Ringkøbing Mobil: 51-377602 E-mail:smk@vestjysk.dk/rim@vestjysk.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600027014
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	220227, indsendt d. 1. julil-20, ver. 1

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Stald 2 - 3	701	496	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15	1.174	843	Søer, diegivende	Kassestier, fuldspaltegulv	
Stald 18 + 20	1.340	909	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	
Stald 25	2.258	45	Søer, golde og drægtige	Løsgående dybstrøelse	
		441	Søer, golde og drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling
		1206	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Nye staldafsnit					
Klimapavillion 1	88	88	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	
Klimapavillion 2	88	88	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	
Hestehus	41	20	Flexgruppe: Heste, Får og Geder	Dybstrøelse	

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	I ansøgningen mærket	Byggeår
Eksisterende opbevaringslagre					
Gyllebeholder	Flydende	3.000	652	GB 23	1999
Gyllebeholder	Flydende	4.500	735	GB 28	2005
Gyllebeholder	Flydende	1.500	312	GB 12	1990
Gyllebeholder	Flydende	0	59	GB 0	1987
Gyllebeholder	Flydende	0	51	GB 13	1987

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen

Heste, Får og Geder; Dybstrøelse

Heste. Dybstrøelse

Får og geder. Dybstrøelse

Meddelelse af miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 1. juli 2020 en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Fårborgvej 5, 6900 Skjern.

Der er tidligere meddelt følgende afgørelser mht. dyrehold på ejendommen Fårborgvej 5, 6900 Skjern:

- 07-01-2003 Miljøgodkendelse
- 04-01-2012 Afgørelse vedr. anmeldelse om skift af dyretype
- 22-07-2014 Afgørelse vedr. anmeldelse om dyrevelfærdsmæssige ændring af staldgulv.
- 22-07-2014 Afgørelse vedr. anmeldelse om skift af dyretype
- 17-07-2015 Revurdering af miljøgodkendelsen fra 2003
- 14-07-2017 Afgørelse vedr. anmeldelse om skift af dyretype
- 14-07-2017 Afgørelse vedr. anmeldelse om udvidelse af antal husdyr i eksisterende stalde

Kort resumé

Ansøgningen om miljøgodkendelse omfatter hele husdyrbruget, en udvidelse af husdyrbrugets dyrehold med smågrise, samt opførelse af 2 stk. klimapavillioner (ombygget container) på hver 88 m² der placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Det eksisterende hestehus på 41 m² med produktionsarealer på 20 m² lovliggøres.

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak:

- Gyllekøling i stald 25 (stald med drægtige søer).

Biaktiviteter

Ingen

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøgodkendelse af husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 10e Skårup, Hanning beliggende på adressen Fårborgvej 5, 6900 Skjern. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget uden arealer og omfatter en udvidelse af dyrehold på husdyrbruget, samt opførelse af 2 stk. klimapavillioner på hver 88 m² med produktionsarealer på hver 88 m², der placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Desuden lovliggøres det hestehus på 41 m² med produktionsarealer på 20 m².

Der meddeles dispensation fra afstandskrav til naboskel på matr. nr. 10x Skårup, Hanning jf. § 8, stk. 1, nr. 7 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til den eksisterende hestehus. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Det eksisterende hestehus må placeres i en afstand af 23 m fra naboskel.

Miljøgodkendelsen gælder hele husdyrbruget og omfatter følgende produktionsarealer i eksisterende stalde:

Dyretype og staldsystem	Produktionsareal (m ²)
Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	1.405
Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	843
Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	45
Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	441
Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1.206
Ialt	3.940

Samt opførelse af 2 stk. klimapavillioner i tilknytning til eksisterende bebyggelse, og lovliggørelse af det eksisterende hestehus:

Dyretype og staldsystem	Prod. areal (m ²)	Total areal (m ²)
Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	176	176
Flexgruppe: Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	20	41

Afgørelse om miljøgodkendelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 220227, indsendt den 1. juli 2020, version 1.

Afgørelsen om miljøgodkendelse af husdyrbruget på adressen Fårborgvej 5, 6900 Skjern meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne miljøgodkendelse. Miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

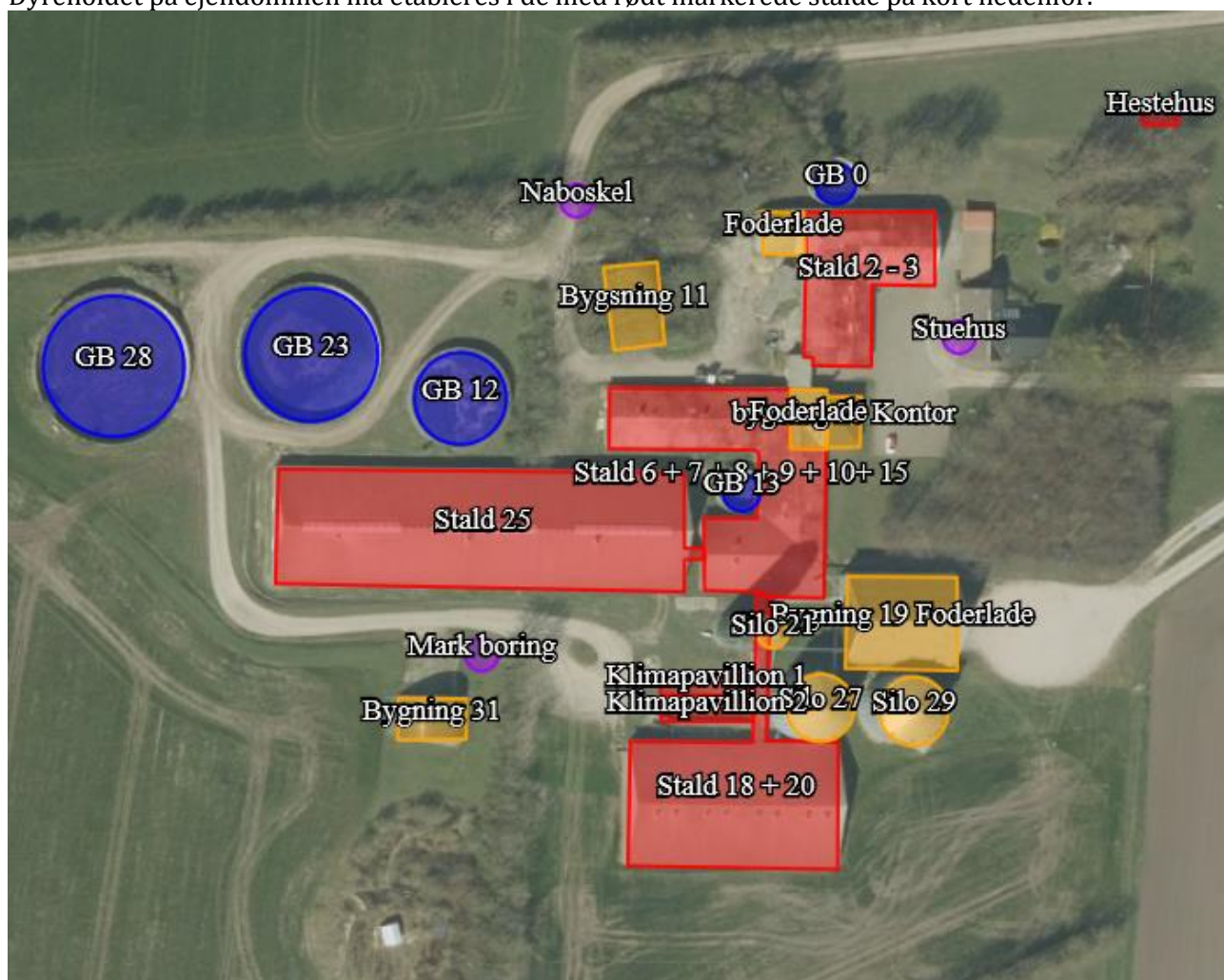
- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.
- 2) Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Ved manglende overholdelse af miljøgodkendelsens vilkår, skal den driftsansvarlige straks træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes og underrette Ringkøbing-Skjern Kommune.
- 6) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøgodkendelse.

2 nye klimapavillioner/Eksisterende hestehus

- 7) Der må opføres 2 stk. klimapavillioner på hver 88 m² hvor af produktionsarealet udgør 88 m². Klimapavillioner skal etableres med delvis spaltegulv.
- 8) De 2 nye klimapavillioner skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.
- 9) Det eksisterende hestehus på 41 m² med produktionsarealer på 20 m² skal være etableret med staldsystemet dybstrøelse.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

10) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

11) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit					
Stald 2 - 3	701	496	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 15	1.174	843	Søer, diegivende	Kassestier, fuldspaltegulv	
Stald 18 + 20	1.340	909	Slagtesvin	Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	
Stald 25	2.258	45	Søer, gølge og drægtige	Løsgående dybstrøelse	
		441	Søer, gølge og drægtige	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling

		1206	Søer, golde og drægtige	Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling
Nye staldafsnit					
Klimapavillion 1	88	88	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	
Klimapavillion 2	88	88	Smågrise	Toklimastald, delvis spaltegulv	
Hestehus	41	20	Flexgruppe: Heste, Får og Geder	Dybstrøelse	

12) På husdyrbruget skal der anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Staldsystem	Miljøteknologi	Driftstimer pr år	Effekt NH ₃ -N %
Stald 25	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8.760	9
	Løsgående, delvis spaltegulv			

13) Miljøteknologierne skal drives som anført i tabellen nedenfor.

Enhed	Driftsvilkår gyllekøling
Driftsvilkårene er kopi fra afgørelse om revurdering dateret 17/7-15 vilkår 11-20 vedr. gyllekøling i løbe-drægtighedsstald = nuværende stald 25	<p>I løbe-drægtighedsstalden skal der være gyllekøling i gyllekanalerne jf. BAT-blad fra Miljøstyrelsen "Køling af gyllen i svinestalde".</p> <p>I løbe-drægtighedsstalden skal gyllekanalerne forsynes med gyllekølingsanlæg, i alt 1.014 m².</p> <p>Anlægget skal dimensioneres og drives således, at der opnås en reduktion i ammoniakemissionen på 9 procent i løbe-drægtighedsstalden. Der skal foreligge tekniske beregninger for anlægget, der dokumentere at ammoniakemissionen reduceres med 9 %.</p> <p>Køleeffekten er beregnet ud fra formel 1 i Miljøstyrelsens BAT-blad "Køling af gyllen i svinestalde" $\text{Reduktion (\%)} = \text{Reduktion (\%)} = -0,004x^2 + x$ hvor $x = \text{køleeffekt, W/m}^2$</p> <p>Det bemærkes, at i afgørelsen vedr. revurdering var formlen: $\text{Reduktion (\%)} = -0,008x^2 + 1,5x$, hvor $x = \text{køleeffekt/m}^2$.</p> <p>Anlægget for gyllekøling skal være tilkoblet i 8760 timer pr. år og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Hvis der sættes en varmepumpe med en større køleeffekt på anlægget, bliver den faktiske driftstid pr. år (den tid hvor varmepumpen faktisk kører) kortere. Den installerede varmepumpe skal minimum være i drift i 2986 driftstimer/år. (bilag 3)</p> <p>Den månedlige driftstid, hvor varmepumpen kører, skal indføres i en driftsjournal.</p>

	<p>Køleanlægget skal være forsynet med et trykovervågningsssystem, samt en alarm og en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage i varmesystemet stopper køleanlægget. Anlægget må ikke kunne genstarte automatisk efter driftsstop.</p> <p>Enhver type af driftsstop noteres i driftsjournalen sammen med årsagen hertil. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 1 uger.</p> <p>Driftsjournal skal opbevares i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.</p> <p>Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom.</p> <p>Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt.</p>
--	--

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

- 14) Der skal til beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand træffes foranstaltninger som anført i tabellen nedenfor.

Vask af maskiner	Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringningsarealerne.
Rengøring af arealer	Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
Vedligeholdelse af anlæg	Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand. Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
Håndtering af gylle	Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles. Påfyldning af gyllevogne skal ske med vognmonteret pumpe, der har returløb til tanken eller på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.
Oplag af olie og medicin	Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus. Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

	Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
Affald	Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til enhver tid gældende affaldsregulativ.

Beskyttelse i forhold til naboer

- 15) Der skal til beskyttelse imod væsentlige naboer træffes foranstaltninger, som anført i tabellen nedenfor.

Fluer og skadedyr	Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.			
Lugt	Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse og tørhed på den faste del af staldgulvet, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.			
Støj	Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.			
	Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
	Mandag - fredag	07.00 - 18.00	55	8 timer
	Mandag - fredag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Lørdag	07.00 - 14.00	55	7 timer
	Lørdag	14.00 - 18.00	45	4 timer
	Lørdag	18.00 - 22.00	45	1 time
	Søn- og helligdag	07.00 - 22.00	45	1 time
Alle dage	22.00 - 07.00	40	½ time	
Lavfrekvent støj,	Nedenstående grænser er for lavfrekvent støj og infralyd (dB re 20 µPa), målt indendørs. Støjgrænserne gælder for ækvivalentniveauet over et tidsrum på 10 minutter, hvor støjen er kraftigst. Grænserne er gældende for impulsagtig lavfrekvent støj og infralyd. For støj/lydgrænser hvor der ingen impulser forekommer, skal der lægges 5 dB til nedenstående skema.			
	Anvendelse	Tidsrum	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	
	Beboelsesrum	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	15 20	
	Kontorer, undervisnings- og	Hele døgnet	25	

	andre støjfølsomme rum		
	Øvrige rum	Hele døgnet	30
	Måling for lavfrekvent støj skal følge anvisningerne i afsnit 3.4 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og Vibrationer i eksternt miljø"		
Vibrationer	Nedenstående grænser er for vibrationer, dB re 10^{-6} m/s. Vibrationsgrænserne gælder for det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning Slow.		
	Anvendelse	Tidsrum	Vægtet acc. niv, L_{aw} i dB
	Boliger i boligområder	Hele døgnet.	75
	Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	Aften/nat kl. 18.00-07.00 Dag kl. 07.00-18.00	75 80
	Institutioner	Hele døgnet	75
	Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
	Ved måling til dokumentation for overholdelse af vibrationsgrænserne, skal anvisningerne i afsnit 4.3 i Miljøstyrelsens Orientering nr. 9 af 1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø" anvendes.		
Kontrol og målinger for støj/vibrationer	<p>Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støj- og vibrationsvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt medmindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke er overholdte.</p> <p>Måle- og beregningpunkter fastsættes efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden.</p> <p>Hvis de fastsatte støjgrænser overskrides, skal der sammen med rapport om målinger/ beregninger fremsendes forslag til støj- og/eller vibrationsreduktion ned til de fastsatte grænseværdier og med tidsplan for gennemførelse.</p> <p>Ved målinger/beregninger for støj og/eller vibrationer, udarbejdelse af afrapportering og gennemførelse af eventuelle tiltag for støj- og/eller vibrationsreduktion, skal udgifterne hertil alene afholdes af virksomheden.</p>		
Lys	<p>Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende.</p> <p>Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.</p>		
Støv	<p>Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.</p> <p>Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.</p>		

Døde dyr.	Døde dyr skal bortskaffes til godkendt destruktionsvirksomhed. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.
-----------	---

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 17) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 3 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.
- 18) IE-husdyrbruget skal dokumentere anvendelse af fodring eller fodringsteknikker (herunder enzymer eller fasefodring) i form af ajourførte foderplaner, som skal opbevares i minimum 5 år og forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn
- 19) Ejendommens anvendelse af miljøledelse skal kunne dokumenteres herunder miljøpolitikken og den konkrete handlingsplan. Dokumentationen skal forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.
- 20) Ejendommens oplæringsmateriale samt kontrolplan- og logbog over de gennemførte kontroller skal kunne dokumenteres og fremvises på forlangende ved tilsyn. Dokumentationen gemmes i 5 år. (se afsnit vedr. særregler for IE-brug)
- 21) Husdyrbrugets årlige vand- og energiforbrug skal registreres, og registreringen, for perioden siden Ringkøbing-Skjern Kommunes seneste tilsyn, skal kunne fremvises på forlangende i forbindelse med tilsyn

Uheld og risici

- 22) Stoffer og produkter, som er mærket med akut toksicitet eller fare for vandmiljøet, må ikke uden forudgående tilladelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune anvendes i større mængder end det fremgår af vejledningen til de pågældende produkter eller til formål der ikke er normale på et husdyrbrug.
- 23) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 24) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 25) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Ophør

- 26) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.
- 27) Senest 4 uger efter driftsophør af IE-husdyrbruget skal dette anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune med et oplæg til vurdering efter §38 k, stk.1, i lov om forurennet jord. Vurderingen

skal indeholde en risikovurdering for menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Note: Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Formalia

Lovgrundlag

Miljøgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet og IE-direktivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Miljøgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for miljøgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2017-2029
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 1261 af 29. november 2019
- Husdyrgødningsbekendtgørelsen Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning nr. 760 af 30. juli 2019
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 240 af 13. marts 2019 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 1595 af 6. december 2018
- Bekendtgørelse om affald, nr. 224 af 8. marts 2019 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Ansøgningsmaterialet har været offentliggjort i 3 uger på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug fra den 6. juli 2020 til den 27. juli 2020, hvor der ikke er indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Udkastet til miljøgodkendelsen har været i 30 dages høring hos ansøger, konsulent, naboer og ejere og beboere på ejendomme med boliger/bygninger indenfor konsekvenszonen fra den 13. juli til den 17. august 2020.

Naboer: Ejere og beboere af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 866 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at udvidelser på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikler, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 24. august 2020 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

En eventuel klage, har opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemmer andet. Miljøgodkendelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 21. september 2020.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet miljøgodkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

Godkendelser af IE-husdyrbrug tages op til revurdering og ajourføres om nødvendigt af hensyn til udviklingen i den bedste tilgængelige teknik. Den første regelmæssige revurdering foretages, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor husdyrbruget første gang blev godkendt

Godkendelsen skal dog uanset ovenstående tages op til revurdering, hvis der offentliggøres en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Revurderingen skal tilrettelægges, så husdyrbruget kan overholde de på baggrund af BAT-konklusionen ajourførte vilkår senest fire år efter offentliggørelsen af BAT-konklusionen i EU-tidende.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg

Poul Bennetzen

Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger:

- Ejer af husdyrbruget på adressen Fårborgvej 5, 6900 Skjern

Konsulent:

- Vestjysk, Herningvej 3, 6950 Ringkøbing v. Sirid M Kaatmann/Rikke Mogensen, e-mail: smk@vestjysk.dk/rim@vestjysk.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 866 meter + matrikulære naboer til matrikel nr. 10e Skårup, Hanning

- Se bilag 4

Kopi af udkast til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringskoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsraadet.dk

Kopi af miljøgodkendelsen er sendt til:

- Konsulent Vestjysk, Herningvej 3, 6950 Ringkøbing v. Sirid M Kaatmann/Rikke Mogensen, e-mail: smk@vestjysk.dk/rim@vestjysk.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Det økologiske Råd, 2200 København N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen, e-mail: senord@sst.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringskoebing-skjern-sager@dn.dk

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk,
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: midtvestjylland@friluftsradet.dk

Miljøkonsekvensrapport

Ansøgningen om miljøgodkendelse skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen omfatte en miljøkonsekvensrapport, idet der er tale om en ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven.

Krav til miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapporten skal mindst omfatte:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, og
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og tillige oplysninger om foranstaltninger ved ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.

- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Ansøger skal ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger.

Ansøgers oplysninger i miljøkonsekvensrapporten, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

Gennemgang af miljøkonsekvensrapport

Ringkøbing-Skjern Kommune skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gennemgå miljøkonsekvensrapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise og kan i fornødent omfang indhente yderligere oplysninger fra ansøger til opfyldelse af kravene.

Miljøkonsekvensrapport, ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk, BAT-redegørelse og beredskabsplan er gennemgået,

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at ansøger og dennes konsulent har leveret tilstrækkelige oplysninger til, at der kan gennemføres en miljøvurdering af det ansøgte.

Det oplyses, at der er ikke alternative placeringsmuligheder for tilbygningerne, da det logistiskmæssigt giver bedst mening, at bygge som ansøgt. Ringkøbing-Skjern Kommune er enig i denne vurdering.

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af 2 stk. klimapavillioner på hver 88 m². Husdyrbrugets produktionsareal øges med opførelse af den nye stald.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye klimapavillioner er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald 2 - 3	701	Mekanisk ventilation	3 m	(#313833) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	496
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10 + 15	1174	Mekanisk ventilation	3 m	(#313875) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	843
Stald 18 + 20	1340	Mekanisk ventilation	3 m	(#313877) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	909
Stald 25	2258	Mekanisk ventilation	3 m	(#313881) Søer, gølle og drægtige. Løsgående dybstrøelse (#313879) Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv (#313878) Søer, gølle og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0 0 0	45 441 1206
Klimapavillion 1	88	Mekanisk ventilation	3 m	(#314016) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	88
Klimapavillion 2	88	Mekanisk ventilation	3 m	(#314027) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	0	88
Hestehus	41	Naturlig ventilation	3 m	(#314028) Flexgruppe: Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	20
Sum						4136

Opmåling af stalde er foretaget af ejer selv. Efter forskrifterne jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Stier, sygstier og bufferstier er medregnet samt gange, hvor gyllekummen går under. Der er kun udendørs udlevering, det ikke er medtaget i opgørelsen af produktionsarealet.

Der opstilles 2 stk. nye klimapavillioner på 88 m² hver.

Der er på ejendommen nogle får og heste, der har gået på ejendommen længe, men har ikke været registreret i tidligere godkendelser, derfor medtages deres læskur som ny stald. Hestene og fårene er registreret som flex gruppe på dybstrøelse.

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald 2 - 3	701	Mekanisk ventilation	3 m	(#313952) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	496
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15	1174	Mekanisk ventilation	3 m	(#313953) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	843
Stald 18 + 20	1340	Mekanisk ventilation	3 m	(#313954) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	909
Stald 25	2258	Mekanisk ventilation	3 m	(#313961) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	0	45
				(#313960) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	0	441
				(#313959) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0	1206
Sum						3940

Nudriften er reguleret i følgende afgørelser:

17-07-2015: Afgørelsen vedr. revurdering af miljøgodkendelsen fra 2003, hvor virksomheden kunne fortsætte med gældende vilkår, samt nye vilkår b.la. omkring gyllekøling og fodring.

14-07-2017: Afgørelse om et anmeldt en udvidelse af dyreholdet i eksisterende stalde til 850 søer med grise og 5222 slagtesvin (35-115 kg) og 581 slagtesvin/ polte (35-107 kg).

14-07-2017: Afgørelsen om udvidelse af antal husdyr i eksisterende stalde til 900 søer samt 4780 slagtesvin (35-115 kg) og 510 slagtesvin (35-107 kg).

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Stald 2 - 3	701	Mekanisk ventilation	3 m	(#313967) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	496
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15	1174	Mekanisk ventilation	3 m	(#313966) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	0	843

Stald 18 + 20	1340	Mekanisk ventilation	3 m	(#313965) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	0	909
Stald 25	2258	Mekanisk ventilation	3 m	(#313964) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse (#313963) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv (#313962) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	0 0 0	45 441 1206
Sum						3940

8-års driften var reguleret af følgende afgørelser:

- 07-01-2003 Miljøgodkendelse
- 04-01-2012 Afgørelse vedr. anmeldelse om skift af dyretype

Det bemærkes, at der anvendes de samme stalde og produktionsarealer som i nudriften.

Produktioner med miljøteknologi

Produktion	Beskrivelse af miljøteknologi	Driftstimer pr. år	NH ₃ -N effekt (%)	Lugteffekt (%)
Ansøgt drift				
(#313878) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9	
(#313879) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9	
Nudrift				
(#313959) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9	
(#313960) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Gyllekøling	8760	9	
8 års drift - Ingen data				

Stald 25: (Løbe-drægtighedsstald - id. nr. #313878).

Der er etableret gyllekøling i nudrift og ansøgt drift, hvilket reducerer ammoniakfordampningen med 9,0 %.

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
GB 0	Flydende				59
GB 13	Flydende				51
GB 12	Flydende				312
GB 23	Flydende				652
GB 28	Flydende				735
Nudrift					
GB 0	Flydende				59
GB 13	Flydende				51
GB 12	Flydende				312
GB 23	Flydende				652
GB 28	Flydende				735
8 års drift					
GB 0	Flydende				59
GB 13	Flydende				51
GB 12	Flydende				312
GB 23	Flydende				652
GB 28	Flydende				735

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Ingen

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Adresse	Kapacitet i T	Gødningstype	Byggeår	Ejerforhold
Fårborgvej 5	4500	Gylle	2005	Ejet
Fårborgvej 5	3000	Gylle	1999	Ejet
Fårborgvej 5	1500	Gylle	1990	Ejet
Fårborgvej 5	0	Gylle	1987	Ejet
Fårborgvej 5	0	Gylle	1987	Ejet
Fårborgvej 5	1054	Gyllekanal		Ejet
Fårborgvej 5	63	Fortank		Ejet

I alt en opbevaringskapacitet på 10.117 tons. De to ældre tanke er ikke medregnet i kapacitet, men kan anvendes til buffertank/ fortank til jordhøjde.

Beregning af forventet gødningsmængde (*Der regnes med et dyrehold bestående af ca. 900 søer med grise og ca. 5200 slagtesvin, vil produktionen af gylle ligge på ca. 6840 tons*)

Produktion	6.840,3
Vandtilførsel	1.500,0
Opsamlet mængde	8.340,3

I alt opsamles der ca. 8340 tons gylle + vand på årsbasis, svarende til en opbevaringskapacitet på over 9 mdr. Kravene er således overholdt.

Ingen af tankene er overdækket. Gyllen fra stald 25, bliver kørt til biogas.

Dybstrøelse

Produktion	26,8
Vandtilførsel	
Opsamlet mængde	26,8

Der er på ejendommen en produktion på ca. 27 t dybstrøelse, der er ingen mødding, men dybstrøelse bliver afhentet til biogas, ved udmugning.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nye klimapavillioner/hestehus
By – og sommerhuszoner	50 meter	>50meter
Lokalplanområder	50 meter	>50meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	>50meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	>10meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til nye klimapavillioner/hestehus
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	>25 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	>50 meter
Vandløb, dræn og søer * ¹	15	>15 meter
Offentlig vej, privat fællesvej	15	>15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>15 meter
Beboelse på samme ejendom * ²	15	>15 meter
Naboskel	30	>30 meter/ 23 meter til hestehus

*¹ Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*² Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt med undtagelse af afstandskravet til naboskel fra det eksisterende hestehus.

Placering af det eksisterende hestehus betyder, at afstandskravet til naboskel på 30 meter ikke kan opretholdes. Fra hestehuset til naboskel er der 23 meter.

I henhold til §9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug meddeles der derfor i denne miljøgodkendelse dispensation til et reduceret afstandskrav til 23 meter fra det eksisterende hestehus til naboskellet på matr. nr. 10x Skårup, Hanning, idet der er langt til naboer og der er markdift på nabomatriklen.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt, med undtagelse af hestehuset til naboskel der meddelelse dispensation til, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x

Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Der løber et beskyttet dige lige nord for de eksisterende stald og syd for det eksisterende hestehus. Hestehuset står ca. 2,5 meter fra diget.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen småbakked morænelandskab. Det småbakkede morænelandskab er karakteriseret ved små bakker til jævnt kuperede landskaber. Det er en sårbar og følsom landskabstype, der som udgangspunkt principielt er uegnet for nyplacering og udbygning af store landbrug.

Bygningsbeskrivelse

De 2 stk. nye klimapavillioner opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Det eksisterende hestehus er placeret ca. 50 meter fra de eksisterende stald 2+3 (poltestald). Hestehuset er 41 m² og har en højde på 3 meter.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. De ny klimapavillioner blive opført med i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger. Hestehuset er opført i træ og er ikke malet og passer derfor godt i det eksisterende landskab.

For at fremme byggeriets indpasning i landskabet stilles vilkår til et afdæmpet valg af farvenuance samt brug af ikke reflekterende materialer.

Beplantning:

De 2 stk. nye klimapavillioner ligger i alle retninger retning skjult af de eksisterende bygninger på ejendommen Fårborgvej 5, 6900 Skjern.

Mod henholdsvis vest, syd og øst er hestehuset omkranset af læbeplantning. Ca. 20 meter nord for hestehuset er et læhegn.

Landskabet er et åbent landbrugslandskab, hvor læhegn adskiller marker og den spredte bebyggelse. Det betyder, at der er mange indsigtslinjer i landskabet.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg.

Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør beplantning omkring anlægget bibeholdes.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have

synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 27, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegnings af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de

rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.

2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følge af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

I kraft af den store afstand (mere end 3 km) til kategori 1 naturområde er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 2.1 km vest fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er et Øster Lem hede på ca. 4 ha.

Tålegrænsen for hede vurderes til at være mellem 10-20 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i 2018, beregnet til 14,7 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den øverste tålegrænse ikke er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,1 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

De nærmeste kategori 3-naturområder fra staldanlægget er der registreret i nedestående oversigtsskema. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg N/ha/år (ansøgt i forhold til:)		Totaldeposition (Kg N/ha/år)
			Nudrift	8-årsdrift	
Hede NV	1.709	Nordvest	0,0	0,0	0,1
Mose V	1.589	Vest	0,0	0,0	0,1
Hede V	2.312	Vest	0,0	0,0	0,0
Mose S	1.690	Syd	0,0	0,0	0,0
Mose Ø	2.707	Øst	0,0	0,0	0,1
Overdrev NØ	1.808	Nordøst	0,0	0,0	0,2
Mose N	638	Nord	0,0	0,0	0,7
Potentiel ammoniak følsomme skov områder	1.536	Nordøst	0,0	0,0	0,2
Søer/vandhuller	>300	Nordøst			

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Potentiel ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsomme skov – naturlig lysåben tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 0,0 kg N /ha/år.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg/N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget:

Kommunen vurderer, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af vandhuller/søer eller enge omkring husdyrbruget, idet naturområderne ikke ligger inden for 300 meter fra staldanlægget.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern Kommune:

- Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:
- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Bæver: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb eller søer, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget. Har sin hovedaktivitet i et kerneområde, hvor dæmninger og bæverbo kan observeres - som oftest nær pilebuske, birk, bævreasp og røn.
- Ulv: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter, heriblandt grøn kølleguldsmed: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter §§ 16 a og 16 b i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., indrettes således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder at tankene hvert 10 år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

Foder opbevares i 3 fodersiloer og 2 indendørs i 2 foderlader.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Fåborgvej 5, 6900 Skjern er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse.
Håndtering på husdyrbruget: Der er ikke toilet i eksisterende staldbygninger.
Regnvand

Definition og krav:

Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer.

På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb.

Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Håndtering på husdyrbruget:

Eksisterende tagflader er opgjort til ca. 5.879 m².

Tagflader på de 2 nye Klimapavillion er opgjort til ca. 176 m².

Regnvand fra tage (både gamle og nye) ledes til nedsivning på egen mark, se bilag 2.

Spildevand fra vaskeplads

Definition og krav:

Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.

Håndtering på husdyrbruget:

Marksprøjte påfyldes vand med vandur ved ejendommen, eller i marken.

Der rengøres ikke marksprøjter på ejendommen, da markdriften er lejet ud.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser og særlige drikkevandsinteresser.

På husdyrbrugets arealer er der markvandingsboringer. Ved boringer, jf. § 22, stk. 1 i Miljøbeskyttelsesloven, bør der holdes et beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 10 m for almene vandforsyningsboringer og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer.

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Håndtering og opbevaring af affald

Ansøger oplyser

Affald fra husdyrbrug kan typisk inddeles i følgende affaldsfraktioner:

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (Pap, papir, jern og metal, tomme olietromler og tanke, tomme plasticsække, paller, malet og lakeret træ).
- Farligt affald (lysstofrør og spare pære, spraydåser, oliefiltre, batterier).
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler og medicinrester).
- Døde dyr.*

- Forbrændingseget affald (halmballesnor, papirsække, gamle frønnede bildæk).
- Deponeringseget affald (asbestholdige byggemateriale).

*Døde dyr afhentes af DAKA og opbevares under kappe
Kanyler og medicinrester afleveres til dyrlæge. Tom medicinemballage kommes i dagrenovation.
Alt affald afskaffes i henhold til kommunens regulativ.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Ansøger oplyser:

Risici

Redegørelse for mulige uheld:

Der forekommer sjældent driftsforstyrrelser, som vil kunne medføre forøget forurening. De alvorligste uheld på landbrugsejendomme forekommer i forbindelse med udslip af gylle, olier, rengøringsmidler ved strømsvigt eller ved brand. 22

Minimering af forurening:

Gylle: Ved håndtering af gylle er der altid en potentiel risiko for forurening. For at undgå uheld sker gyllepumpning under opsyn. Af andet der minimerer risikoen for uheld kan nævnes at gylletanken er placeret så bakkemanøvre i forbindelse med afhentning af gylle ikke er nødvendigt.

Brand: I staldene er der pulverslukker til mindre brande. Ved større brand tilkaldes brandvæsnet.

Strømsvigt: Ved strømsvigt er det muligt at låne en nødgenerator.

Olieudslip: Der er en dieseltank fra 2018, i maskinhus. Motorolie mv. opbevares på dryp-bakker i maskinhus.

Kemikalier: Ingen kemi, da jorden er lejet ud.

Medicin: Opbevares i forrum.

Kommunen vurdering:

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Som IE-brug er der særlige forhold som beredskabet skal leve op til. Se under særregler for IE-brug.

I forbindelse med denne miljøgodkendelse, udarbejdes der en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelser-, lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Fårborgvej 3 	0	NY	230,8	230,8	353,4	Ja
Løvstrupvej 6 	0	FMK	189,7	189,7	368,6	Ja
Fårborgvej 8 	0	NY	524,1	524,1	660,6	Ja
Herborg By, Herborg 	0	NY	701,7	701,7	7817,6	Ja
Ø. Lem By, Sdr. Lem 	0	NY	701,7	701,7	6458,5	Ja

Konsekvenszone: 866 m

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift:

Staldafsnit								
	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Stald 2 - 3								
	313833	0	6944,0	14384,0	0	6944,0	14384,0	496
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15								
	313875	0	2444,7	18546,0	0	2444,7	18546,0	843
Stald 18 + 20								
	313877	0	12726,0	26361,0	0	12726,0	26361,0	909
Stald 25								
	313881	0	265,5	319,5	0	265,5	319,5	45
	313879	0	4365,9	5292,0	0	4365,9	5292,0	441
	313878	0	7115,4	8562,6	0	7115,4	8562,6	1206
Klimapavillion 1								
	314016	0	1056,0	1848,0	0	1056,0	1848,0	88
Klimapavillion 2								
	314027	0	1056,0	1848,0	0	1056,0	1848,0	88
Hestehus								
	314028	0	0,0	138,0*	0	0,0	138,0*	20
Sum			35973,5	77299,1*		35973,5	77299,1*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Nudrift:

Staldafsnit										
Stald 2 - 3	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal		
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)		
	313952	0	6944,0	14384,0	0	6944,0	14384,0	496		
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal		
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)		
	313953	0	2444,7	18546,0	0	2444,7	18546,0	843		
Stald 18 + 20	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal		
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)		
	313954	0	12726,0	26361,0	0	12726,0	26361,0	909		
Stald 25	Produktionsld	Antal måneder	Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal		
		udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)		
			313961	0	265,5	319,5	0	265,5	319,5	45
			313960	0	4365,9	5292,0	0	4365,9	5292,0	441
	313959	0	7115,4	8562,6	0	7115,4	8562,6	1206		
Sum			33861,5	73465,1		33861,5	73465,1			

Støj og rystelser

Ansøger oplyser:

Der er ikke mange støjklender på ejendommen. Støjen vil normalt kun kunne høres inde i bygningerne eller meget tæt på. Omkringboende vil normalt kun opleve støj i forbindelse med eksempelvis, ved transport til og fra ejendommen eller i forbindelse med flytning af dyr. Ventilationsanlægget er frekvensstyret og styres efter temperatur. Der er foderkæde der kører fra fodersilo til stald. Der er mølleri og fodringsanlæg på ejendommen, der køre fuld automatisk og udfodre jævnt over dagen så det sikre grisene har frisk foder hele døgnet. Mølleri køre støjsvagt. Der er fodersiloer der står indendørs i foderlade, det minimere både støv og støj. Der er i høst tændt for korntørringsanlægget i en begrænset periode.

Der forventes ingen stigning som følge af det ansøgte projekt.

Kommunens vurdering:

Støjklender fra husdyrbruget udgøres primært af kørsel med landbrugsmaskiner samt til og fra kørsel af foder, produkter og grise.

Ansøger har oplyst, at støj fra husdyrbruget ikke er et problem for de omkringboende. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøgodkendelse.

Der er i miljøgodkendelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj og rystelser, samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj eller rystelser for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandpraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Der vil være den nødvendige belysning for at kunne fodre og tilse dyrene. Det vurderes, at husdyrbruget kan drives uden at det medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne.

Der forventes ingen yderligere gene som følge af det ansøgte projekt.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

Tilstedeværelse af skadedyr i staldene forbygges ved orden og ved at bekæmpe eventuelle problemer så snart de opstår.

Fluer: Flueplager forebygges ved brug af hyppig rengøring.

Rotter: ved tilstedeværelse af rotter kontaktes godkendt firma.

Det vurderes at der i forbindelse med det ansøgte ikke vil være yderligere risiko for skadedyr.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

Der er lavet støv reducerende tiltag ved foder i siloer. Siloerne har monteret støvposer der hindrer støv, der anvendes kun snegle så støvgener minimeres yderligere. I foderlader er der opsat støvvæg der hindrer støvet i at bevæge sig. Ejendommen ligger mere end 269 m fra naboer, det vurderes, at produktionen ikke vil give ophav til støvgener uden for de nære områder omkring staldene. Der er mølleri på ejendommen. Det er i lukket hus, og derfor vil der ikke støve udenfor. Der forventes ingen stigning som følge af det ansøgte projekt.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Der gøres opmærksom på at IE-brug har en særlig forpligtelse til at reducere støvemissioner fra staldanlægget jævnfør kap 17 om særregler for IE-brug i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en miljøgodkendelse vurdere, om til-og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en miljøgodkendelse stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til-eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugsloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Transporten fra og til ejendommen er for størstedelen foder, dyr og husdyrgødning. I vækstsæsonen er der endvidere et antal transporter til og fra de dyrkede arealer, primært i forbindelse med høst af korn og udbringning af husdyrgødning. Gyllen køres til biogas, og dybstrøelse afhentes af biogas ved udmugning. Det vurderes at antallet af transporter ikke vil stige, da der kan være foder til grisene på de nuværende transporter. Antallet af smågrise transporter falder er uændret da grisene skal flyttes færre gange. Antallet af transporter i nu og ansøgt drift:

Type	Nudrift	Ansøgt drift	Transportmiddel	Tidsrum ***
Brændstof	10	10	Lastbil	Man-fre.
Afhentning DAKA	52	52	Lastbil	Man-fre.
Tilskudsfoder	52	52	Lastbil	Man-fre.
Flytning af dyr	156	156	Lastbil/ Traktor	Man-fre.
Fast møg *	4	4	Lastbil	Man-fre.
Gylletransporter* Antal maks. hvis dyr på stald hele året	300	Ca 300	Traktor og vogn evt. lastbil	Man-fre.
Ca. I alt**	574	574		

* I spidsbelastningssituationer vil gyllekørsel og transport af grovfoder kunne ske uden for ovennævnte tidspunkter. Der vil, i den udstrækning det er muligt, blive taget hensyn til omkringboende. Gyllen udbringes pt. med 30 tons vogn. Der øges en smule i antal transporter til foder, flytning og gylle. Al gylle og dybstrøelse køres til biogas.

**Transporter i alt er ca. tal vurderet ud fra nuværende drift og hvordan man tænker det vil se ud.

***Det tilstræbes at ligge transporterne indenfor normal arbejdstid.

Det vurderes, at transporter til og fra ejendommen ikke vil påvirke omgivelserne væsentlig.

Tiltag:

Al kørsel uden for normal arbejdstid forsøges undgået, der er opsat støvmur i foderlade samt støvposer på siloer. Der vurderes ikke, at der er behov for at lave tiltag mod støj på ejendommen.

Kommunens vurdering:

Kommunen vurderer, at det ansøgt projekt vil medføre en næsten uændret transport til og fra husdyrbruget og vurderes derfor ikke at medføre yderligere gener, idet antallet af transporter er uændret.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommande hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Foder

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 forventes der efter denne model at være fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Stald 2 - 3	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Stald 6 + 7 + 8 + 9 + 10+ 15	Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	1,30
Stald 18 + 20	Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	1,90
Stald 25	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,20
Stald 25	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Stald 25	Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	1,40	1,40
Klimapavillion 1	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,58	0,56
Klimapavillion 2	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,58	0,56
Hestehus	Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT						
Produktion	BAT krav Areal (kg NH ₃ -N / (m ² · år))		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)
(#313833) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	496	1,90	1	942		
(#313875) Søer, diegivende. Kassestier, fuldspaltegulv	843	1,30	1	1096		
(#313877) Slagtesvin. Delvis spaltegulv, 25 - 49 % fast gulv	909	1,90	1	1727		
(#313878) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1206	1,09	1	1317		
(#313879) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	441	1,18	1	522		
(#313881) Søer, golde og drægtige. Løsgående dybstrøelse	45	1,40	1	63		
(#314016) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	88	0,58	1	51		
(#314027) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	88	0,58	1	51		
(#314028) Flexgruppe: Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	20	0,84	1	17		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 5.786 kg NH₃/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 724 kg NH₃/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 6510 kg NH₃/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 6.506 kg NH₃/år. Der anvendes ammoniakreducerende tiltag i form af gyllekøling i stald 25. Det bemærkes, at gyllekølingen i stald 25 også benyttes i nudiften.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5786	724	6510
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5782	724	6506
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	4
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Udover beregningen af den samlede ammoniakemission har ansøger beskrevet husdyrbrugets valg af den bedst tilgængelige teknik, herunder forhold til råvarer energi, management m.v.

Der er beskrevet følgende vigtigste anvendte virkemidler:

- Staldsystemer

- Opbevaring af husdyrgødning

Nedenstående emner er beskrevet under afsnittet IE-brug:

- Vand og energiforbrug
- Fodring
- Management

Staldindretning

Stald 25: (Løbe-drægtighedsstald).

Stalden er mindre end 15 år gammel, og renovering er ikke umiddelbart forestående. For at reducere ammoniakfordampningen er der linespil i kanalerne, og der er etableret gyllekøling hvilket reducerer fordampningen med 9,0 %. Staldsystemet opfylder BAT-kravet i eksisterende stalde.

Stald 18-20: (Slagtesvinestald).

For at opfylde fremtidige dyrevelfærdsmæssige krav er en del af spalteåbningerne blevet lukket i stalden med slagtesvin, hvorved gulvet i dag fremstår som et delspaltegulv. (25-49 % fast). Lukning af spalteåbninger gør også, at gulvene kommer til at leve op til delvis spaltegulve jf. BAT-byggebladet ” (106.04-52)”.

Stald 6+7++8+9+10+15:

Farrestaldene er ældre stalde som isoleret set ikke opfylder BAT-kravet. Ved brug af gyllekølingsanlæg i løbedrægtighedsstalden overholdes MST vejledende emissionsgrænseværdier på ejendomsniveau. Baggrunden for at førnævnt løsning er valgt, er at teknologiske tiltag i den gamle farestald ville blive meget omkostningstungt.

Stald 2+3:

Poltestald med delvis spaltegulv 25 -49 % fast gulv. Gammel stald fra 80-erne hvor BAT- er overholdt.

Klimapavillioner

De 2 klimapavillioner benyttes til smågrise og staldsystemet delvis spaltegulv.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

- Flydende husdyrgødning opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Der etableres flydelag på de eksisterende gylletanke for at minimere ammoniakemission, flydelaget kontrolleres månedligt og der føres logbog over kontrollen, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er konstant flydelag på gyllen i de eksisterende tanke, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der er etableret flydelag senest efter 14 dage, forudsat der er gylle i tanken.

- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at de eksisterende tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tankene opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Ansøger oplyser:

Da beregningerne viser, at kravet til BAT er overholdt på ejendommen er der ikke overvejet andre teknologiske løsninger for at nedsætte ammoniakemissionen fra ejendommen. Staldsystemerne lever op til gældende BAT-krav uden brug af andre teknologier.

Teknologier som luftrensning og gylleforsuring er nogle økonomiske tunge løsninger som ikke umiddelbart kan indsættes på eksisterende anlæg.

Kommunens vurdering:

Fravalget af luftrensning og gylleforsuring er velbegrundet, eftersom der ikke er proportionalitet mellem udgift og reduceret ammoniak.

Kommunen vurderer derfor, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Miljøvurdering af IE-husdyrbrug

IE-husdyrbrug er husdyrbrug, med intensiv fjerkræavl eller svineavl, som er omfattet af Europa-Parlamentet og Rådets om industrielle emissioner (IE-Direktivet.) IE-Direktivet er indarbejdet i den danske lovgivning.

Husdyrbruget adresse Fårborgvej 5, 6900 Skjern er et IE-husdyrbrug, fordi det har en husdyrproduktion på over 270 dyreenheder, hvor mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med 750 stipladser til søer.

Idet ansøgningen omhandler et IE-husdyrbrug skal det som tillæg til miljøvurderingen desuden sikres, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at

- 1) der ud over iagttagelse af kravet om anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) til reduktion af ammoniakemissionen er truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- 2) energi- og råvareforbruget udnyttes mest effektivt,
- 3) mulighederne for at substituere særligt skadelige eller betænkelige stoffer med mindre skadelige eller betænkelige stoffer er udnyttet,
- 4) produktionsprocesserne er optimeret, i det omfang det er muligt,
- 5) affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages,
- 6) der, i det omfang forureningen ikke kan undgås, er anvendt bedste tilgængelige rensningsteknik, og

7) der er truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at forebygge uheld og begrænse konsekvenserne heraf.

Udnyttelse af energi og råvarer

Ansøger har i ansøgningen beskrevet følgende omkring energi- og vandbesparende foranstaltninger.

Energi:

Ansøger oplyser, at elektricitet anvendes på ejendommen primært til lys, foderanlæg, tørreanlæg og til ventilation.

- Et godt klima i staldsektionerne opretholdes af ventilationen, der styres af temperatur- og fugtighed, hvilket sikrer mod unødvendig drift af ventilatorerne. Ventilationen rengøres og vedligeholdes efter behov, så optimal effekt opretholdes, og energispild undgås.
- Der anvendes undertryksventilation og frekvensstyrede ventilatorer, hvilket sikrer at ventilationen kun starter op efter behov.
- Mekanisk udstyr, så som ventilationsanlæg og foderanlæg, kontrolleres dagligt for funktionssvigt af medarbejderne i stalden.

Energi besparende foranstaltninger:

- Der er etableret gyllekøling til opvarmning af bolig, driftsbygninger, kontorer og kantine.

Vand

Ansøger oplyser, at ejendommens vandforbrug primært er drikkevand til dyrene og vanding. Derudover bruges en mindre andel af vand til overbrusning, iblødsætning og rengøring i staldene, samt til rengøring af luftrensningsanlægget i den nye stald.

Vand besparende foranstaltninger

- Der er vandkopper, som er mere vandbesparende end drikkenipler
- Staldområderne sættes i blød inden rengøring for at minimere vandforbruget ved den efterfølgende vask af staldene
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

I det ovenstående har ansøger redegjort for energi- og vandforbruget samt besparelestiltag på området.

Der gøres opmærksom på at IE-brug er forpligtet til at anvende energieffektiv belysning i overensstemmelse med reglerne i det til en hver tid gældende bygningsreglement jævnfør kap 17 om særregler for IE-brug i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

For at leve op til EU BAT-konklusionen med hensyn til vand- og energiforbruget er der stillet vilkår til, at vand og energiforbruget registreres, og at den årlige opgørelse gemmes og kan fremvises ved kommunens tilsyn.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at med de stillede vilkår, vil husdyrbrugets udnyttelse af energi og råvarer lever op til den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Substitution af særligt skadelige eller betænkelige stoffer

Ansøger har ikke indsendt oplysninger om hvorvidt der anvendes stoffer i husdyrbrugets primærproduktion, som udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken herhjemme eller ud over landets grænser.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets substitution af skadelige eller betænkelige stoffer lever op den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

I det der i det primære landbrugsproduktion generelt kun anvendes godkendte produkter og kemikalier, er det Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at husdyrbrugets ikke anvender skadelige stoffer der udsætter befolkningen for sundhedsfare hverken herhjemme eller ud over landets grænser.

Optimering af produktionsprocesser

Ansøger oplyser, at ansøger er bevidst om, at miljøet i den udstrækning det er muligt skal til gode ses, at der skal være en høj dyrevelfærd og at der ikke anvendes unødvendige ressourcer. (Godd landmandskab). Derfor vil ansøgere i den daglige drift blandt andet have fokus på følgende:

- Medarbejderne orienteres om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- Ved kørsel med maskiner hvor der afsættes jord/husdyrgødning på vejene foretages der rengøring.
- At markdriften sker med udgangspunkt i udarbejdede mark-gødningsplaner hvor der optimeres både på mængden af gødning.
- Al affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Forbruget af vand, energi, pesticider, handelsgødning og indkøbt foder, (registres i driftsregnskabet).
- Produktionsapparatet vedligeholdes jævnligt og der laves eftersyn 1 gang årligt.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Der bliver lagt vægt på høj dyrevelfærd. Blandt andet vil der blive brugt tid på opsyn, også uden for alm. arbejdstid, så syge dyr kan få behandling hurtigst muligt. Problemer i besætningen vil også i det daglige forsøges forebygget ved, at de fysiske rammer for dyrene er i orden bl.a. Ved at dyrene sikres et tørt leje.
- Forebyggelse af uheld og driftsforstyrrelser ved alm. opmærksomhed, og ved at medarbejdere i forbindelse med brug af maskiner tilser at tingene fungerer, og at afskærmningerne er i orden.
- Danish Crowns "Code of Practice" er indført. Heri indgår afsnit om bortskaffelse af døde dyr, miljøbeskyttelse og etiske regler for svineproduktion – nyt muligt punkt?.
- Der vil desuden forefindes en beredskabsplan, der redegør for, hvad der skal ske ved uheld på ejendommen.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets management er med til at sikre, at produktionsprocesserne løbende optimeres og lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets optimering af produktionsprocesser lever op den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Iagttagelse af affaldshierarkiet

I forbindelse med driften af husdyrbruget skal produktion og håndtering af affald foretages således, at den i størst mulig omfang følger prioriteringen nedenfor.

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

Ansøger har om affald oplyst,

Fast affald

Der findes en række forskellige affaldstyper på ejendommen, såsom papir, pap, glas, afdækningsplast, jern m.v.

Affald samles i bygning 4 og køres til på genbrugspladen løbende. Kanyler og medicinrester opbevares i forrum og afleveres til dyrlæge. Tom medicinemballage kommer i dagrenovation

Olie- og kemikalieaffald

Motorolie mv. opbevares på dryp-bakker i maskinhus. Der er inden opbevaring af kemikalier, idet jorden er lejet ud.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at der med affaldssorteringen er foretaget forberedelse med henblik på genbrug og med afsætningen til godkendte affaldsmottagere eller genbrugspladsen er det sikret, at affaldets videre vej i affalds hierarkiet vil blive håndteret bedst muligt.

Emissionsovervågning

Ved miljøgodkendelse af IE-husdyrbrug skal Ringkøbing-Skjern Kommune jf. 36 stk. 7-13 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug sikre, at IE-husdyrbrug mindst en gang årligt indberetter resultaterne af emissionsovervågningen til kommunen.

Indberetningen skal omfatte beregninger, målinger, procedurer m.v., som skal foretages som led i egenkontrol.

Der er i driftsvilkårene til de emissionsbegrænsende tiltag på husdyrbruget stillet vilkår til overvågningen.

Ringkøbing-Skjern Kommune indhenter ved tilsyn de relevante oplysninger til brug for emissionsovervågningen og kontrollerer, at forudsætningerne for godkendelsen overholdes.

Begrænsning i anvendelse af relevante farlige stoffer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36 stk. 1 nr. 13, at på IE-husdyrbrug skal anvendelse, fremstilling eller frigivelse af relevante farlige stoffer i forbindelse med IE-husdyrproduktionen begrænses med henblik på at undgå risiko for forurening af jordbund og

grundvand på husdyrbruget. Ved farlige stoffer forstås stoffer og blandinger som defineret i artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1272/2008 om klassificering, mærkning og emballering af stoffer og blandinger.

Bestemmelsen er en følge af, at virksomheder der håndterer relevante farlige stoffer i henhold til IE-Direktivet skal gennemføre en basistilstandsrapport ved opstart eller revurdering af virksomheden således, at det kan fastlægges, hvilken tilstand anlægsområdet i tilfælde af en forøget forurening skal bringes tilbage til.

Farlige stoffer, som kan forurene jord og grundvand på husdyrbruget, vil i henhold til (EF) nr. 1272/2008 være stoffer, der kan medføre akut toksicitet og stoffer, der er farlige for vandmiljøet.

Disse stoffer vil være mærket som vist i nedenstående tabeller:

Mærkningselementer for akut toksicitet

Klassificering	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer				
Signalord	Farligt	Farligt	Farligt	Advarsel

Mærkningselementer for stoffer, der er skadelige for vandmiljøet

KRONISK

	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3	Kategori 4
GHS-piktogrammer			Der anvendes ikke piktogram	Der anvendes ikke piktogram
Signalord	Advarsel	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord	Der anvendes ikke signalord

Ringkøbing-Skjern Kommune har derfor stillet vilkår, således at der ikke er behov for at udarbejde basistilstandsrapport for husdyrbruget.

Særregler for IE-husdyrbrug

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastsat en række særregler for IE-husdyrbrug, som i det følgende vurderes i forhold til det ansøgte.

Miljøledelse

På baggrund af BAT-konklusionen af 21.02.2017 er der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stillet krav om, at IE-husdyrbrug, skal have et miljøledelsessystem der:

1) formulerer en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,

- 2) fastsætter miljømål,
- 3) udarbejder handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluerer miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at der gennemføres og overholdes et miljøledelsessystem i overensstemmelse med ovenstående krav. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende i forbindelse med tilsyn.

Miljøledelsessystemet skal være etableret og virke fra den dag miljøgodkendelsen er meddelt.

Overholdelsen af reglerne om miljøledelse indgår i det regelmæssige tilsyn efter miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Oplæring af personale

IE-husdyrbrug skal sørger for at oplære eksisterende og nye medarbejdere. Overordnet set skal oplæringen angå relevant lovgivning, transport og udbringning af husdyrgødning, reparation og vedligeholdelse af udstyr, samt beredskabsplanlægning og -styring mv.

IE-husdyrbruget er forpligtiget til at sikre, at et oplæringsmateriale, der angår de forhold som følge af bestemmelsen i kapitlet om særregler for IE-husdyrbrug i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, er tilgængelig for personalet og opdateres løbende. Oplæringsmaterialet skal kunne fremvises på forlangende ved tilsyn.

Plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse

Det fremgår af kapitel 17 i Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, at IE-husdyrbrug skal udarbejde og følge en plan for kontrol, reparation og vedligeholdelse af husdyrbruget inkl. materiel, herunder med henblik på at forebygge uheld, og beredskab for håndtering af uventede emissioner og hændelser.

Kontrolplanen og kontrollen skal som minimum omfatte følgende forhold:

- 1) Gyllebeholdere (for tegn på skader, nedbrydning eller utætheder).
- 2) Gyllepumper, -miksere, -separatorer og -spredere.
- 3) Forsyningssystemer til vand og foder.
- 4) Varme-, køle- og ventilationssystemer samt temperaturfølere, herunder optimering og optimeret styring heraf.
- 5) Siloer og transportudstyr (f.eks. ventiler og rør).
- 6) Luftrensningssystemer (f.eks. ved regelmæssige inspektioner).
- 7) Udstyr til drikkevand, herunder skal behovet for regelmæssig indstilling vurderes og frekvensen for løbende indstilling i så fald fastsættes i planen.

8) Maskiner til udbringning af husdyrgødning samt doseringsmekanisme- eller dyse, som begge skal være i god stand.

Kontrol, reparation og vedligeholdelse, skal ske regelmæssigt. Kontrol af gyllebeholdere skal som minimum gennemføres én gang årligt.

IE-husdyrbruget skal kunne dokumentere, at planen følges ved at føre logbog over gennemførte kontroller. Dokumentationen skal opbevares i 5 år og kunne forevises på forlangende sammen med planen og reparation i forbindelse med tilsyn.

Beredskab

Det fremgår af lovgivningen at for IE-brugs skal der foreligge en beredskabsplan til håndtering af uheld og uventede emissioner. Beredskabsplanen skal indeholde en plan over husdyrbruget med angivelse af drænsystemer og vandkilder og spildevandskilder.

Der skal foreligge handlingsplaner for håndtering af visse potentielle hændelser (f.eks. brande, utætte eller kollapsede gyllebeholdere, ukontrolleret afstrømning fra møddinger og olieudslip).

Det skal fremgå, hvor der er tilgængeligt udstyr til håndtering af forureningsulykker (f. eks. udstyr til tilstopning af drænrør og opdæmning af grøfter samt oliesug, absorberingsmætter eller ruller til olieudslip).

Der er lavet beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at husdyrbrugets beredskabsplan lever op den standard der skal gælde for IE-husdyrbrug.

Hændelser og uheld

Hvis der indtræffer hændelser eller uheld på et IE-husdyrbrug, der mærkbart berører miljøet, uden at hændelserne eller uheldene er omfattet af reglerne om miljøskade efter kapitel 5 a i husdyrbrugloven, skal der, uanset den 8-årige retsbeskyttelse i husdyrbrugloven, ved påbud foretages sådanne ændringer i vilkårene for godkendelsen af IE-husdyrbruget, at konsekvenserne for miljøet af indtrufne hændelser eller uheld begrænses og for at hindre eventuelle yderligere hændelser eller uheld.

Ringkøbing-Skjern Kommune har stillet vilkår om anmeldelse af driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet samt udarbejdelse af skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.

På baggrund af den skriftlige orientering vil der blive taget stilling til behovet for ændringer af miljøgodkendelsens vilkår.

Foderblandings- og fodringsstrategi

Den seneste BAT-konklusion for intensivt opdræt af fjerkræ eller svin omfatter teknikkerne fasefodring, letfordøjelig uorganisk fosfat og tilsætning af fytase til foderet. Formålet er, at begrænse fosforudskillelsen og dermed reducere risikoen for påvirkning af vandmiljøet ved udvaskning.

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde kvælstof, der udskilles, som minimum enten anvende fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, reducere indholdet af råprotein ved hjælp af en god aminosyrebalance, eller ved at bruge et eller flere fodertilsætningsstoffer, som nedsætter den samlede mængde kvælstof, der udskilles og er tilladt i henhold til [forordning \(EF\) nr. 1831/2003](#) om fodertilsætningsstoffer. En god aminosyrebalance og lavt indhold af råprotein kan opnås ved at kombinere fodermidler, hvor aminosyreprofilen supplerer hinanden og/eller ved at tilsætte frie essentielle aminosyrer til foder med et lavt indhold af råprotein. IE-husdyrbruget kan anvende en kombination af de nævnte teknikker.

IE-husdyrbrug skal for at reducere den samlede mængde fosfor, der udskilles, som minimum anvende enten fasefodring tilpasset dyrenes behov i produktionsperioden, et eller flere fodertilsætningsstoffer som nedsætter den samlede mængde fosfor der udskilles (f.eks. fytase) og er tilladt i henhold til [forordning \(EF\) nr. 1831/2003](#) om fodertilsætningsstoffer eller letfordøjeligt uorganisk fosfat som f.eks. monocalciumfosfat i stedet for mindre fordøjelige fosforkilder. IE-husdyrbruget kan også anvende en kombination af de nævnte teknikker.

BAT-konklusionen er indarbejdet som generel lovgivning i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, og der skal ikke stilles vilkår herom. Dokumentation for overholdelsen skal opbevares i 5 år og forevises på forlangende ved tilsyn.

Den ansøgte produktion er et IE-brug, som følge af, at der er mere end 270 dyreenheder, hvor mindst 90 pct. af dyreenhederne stammer fra årssøer med 750 stipladser til søer og er derfor omfattet af kravet.

Ansøger har i BAT-redegørelsen anført følgende om mere effektiv fodring, at alle grise fodres med næringsstofftilpassede blandinger som skiftes gennem cyklus og vækstperiode (minimum 2 blandinger). Foderplaner er udarbejdet i samarbejde med rådgiver, og med anvendelse af nyeste viden indenfor foderoptimering. Foder opbevares i foderlade og fodersiloer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, på baggrund af oplysninger om husdyrbrugets fodring og de generelle krav til fodring, at husdyrbrugets foderblandings- og fodringsstrategi lever op den standard, der skal gælde for IE-husdyrbrug.

I egenkontrollen er der stillet vilkår om, at dokumentation for overholdelse af fodringskrav kan fremvises ved tilsyn.

Manglende overholdelse af vilkår

Den, som er ansvarlig for et IE-husdyrbrug, skal straks underrette kommunalbestyrelsen ved manglende overholdelse af godkendelsesvilkår og træffer straks de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vilkårene igen overholdes.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen.

Årlige indberetning til kommunen

IE-husdyrbrug skal en gang årligt indsende kopi af logbøger eller anden dokumentation for anvendt miljøteknologi, miljøledelsessystem, at kontrolprogrammet for vedligeholdelse er gennemført og for fodringskrav.

Dokumentationen skal indsendes samlet til kommunalbestyrelsen hvert år senest den 31. marts. Informationerne skal angå det forudgående kalenderår. Oplysningerne skal dog ikke indsendes, hvis kommunen inden for det seneste kalenderår har gennemført et miljøtilsyn på husdyrbruget.

Ophør af aktiviteter

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 45, at IE-husdyrbrug senest fire uger efter driftsophør skal anmelde dette til kommunalbestyrelsen med et oplæg til vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurenede jord. Vurderingen skal indeholde en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet. Viser risikovurderingen, at det ikke kan afvises, at forureningen udgør en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, skal vurderingen tillige indeholde et oplæg til foranstaltninger, der sikrer, at forureningen ikke udgør en sådan risiko.

Ved ophør forstås:

- 1) ophør af alle aktiviteter på IE-husdyrbruget,
- 2) når et IE-husdyrbrug har meddelt kommunalbestyrelsen, at kapaciteten eller udnyttelsen af kapaciteten permanent nedsættes til under stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, eller
- 3) situationer omfattet af § 59a, stk. 2, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når godkendelsen er bortfaldet helt eller for den del, der ligger over stipladsgrænserne i § 16a, stk. 2, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune har til opfyldelse heraf stillet vilkår om dette i miljøgodkendelsen

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at placeringen af de 2 stk. nye klimapavillioner har været overvejet, men at den valgte placering, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø. Alternativet til denne miljøgodkendelse er at beholde den nuværende produktion.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

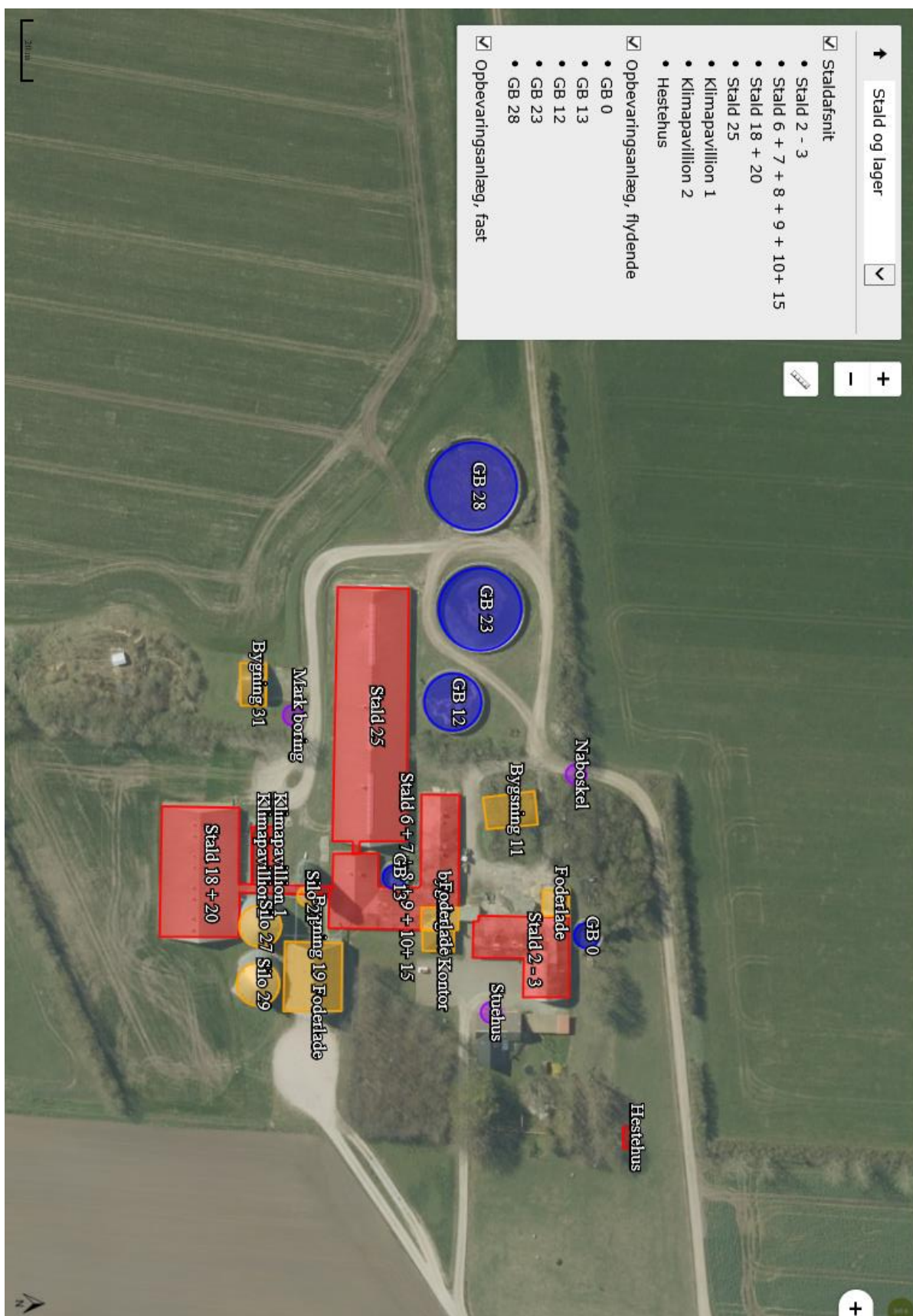
Udvidelsen af husdyrbruget, samt lovliggørelse af hestehus på 41 m² med produktionsarealer på 20m² og opførelse af 2 stk. klimapavillioner på hver 88 m² med produktionsarealer på hver 88 m² kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

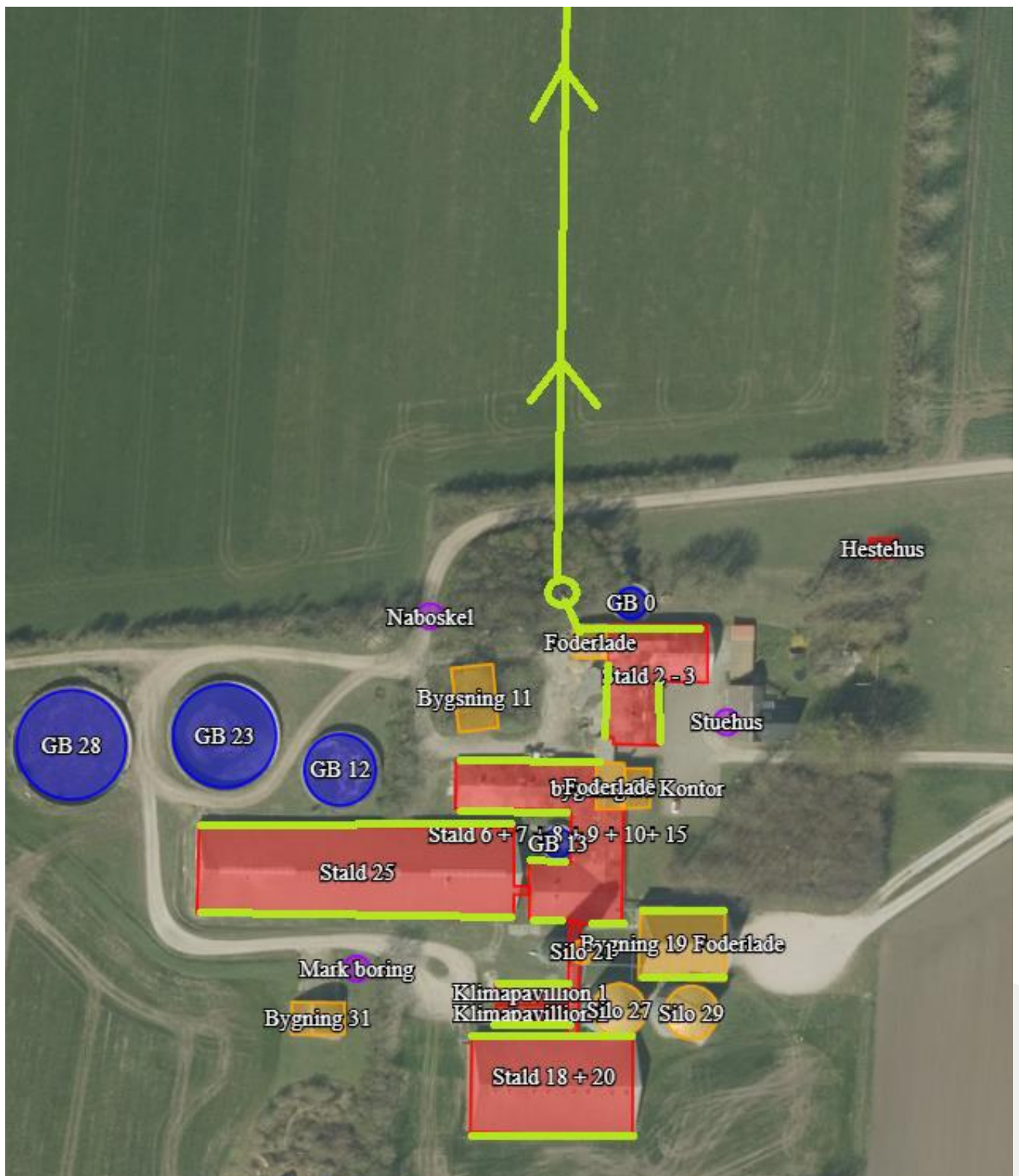
Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

Bilag 2: Afløbsplan for tagvand

Tagvand fra staldene også de nye, ledes til nedsivning på egen mark

Bilag 3: Gyllekøling – dokumentation for reduktion af N-fordampningen

-|-

Adresse: Fårborgvej 5, FINDERUP

Staldafsnit: Løbe-drægtighedsstald
Gyllesystem: Gyllekanaler, med skrabere (linespil) i alle kanaler.

Baggrundsviden

I Teknologibladet "køling af gylle i slagtesvinestalde", 2. udgave, dateret 23/5-2011, findes følgende beregningsformler for beregning af reduktion i N-fordampning:

Citat:

"For køling i stalde med hyppig udmugning, for eksempel mekanisk udmugning med linespil, antages det, at der kan opnås NH₃-reduktion, jf. nedenstående ligning 1:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,008x^2 + 1,5x \quad [1]$$

hvor x = køleeffekt, W/m².

Tilsvarende kan effekten estimeres for stalde med traditionelt gyllesystem med ca. 40 cm dybe gyllekanaler, jf. ligning 2:

$$\text{Reduktion (\%)} = -0,004x^2 + x \quad [2]"$$

Citat slut.

Beregning af nødvendig driftstimer ved gyllekøleanlæg

Varmpumpe fra Varde Køleservice, med kompressor: Copeland QR85K1

Temperatur kold / varm side: 7,2/ 54,4°C

Køleydelse: 20000 Watt

El-effekt, kompressor 6880 Watt

(Varmeydelse 26880 Watt)

m² gyllekanaler, der køles på 1.014 m²

Køleeffekt pr m² kanal: 19,7 Watt/m² kanal

Reduktionsprocent i driftstiden: 26,4%

Krav til reduktionsprocent (gens. over året) 9,0 %

Nødvendig antal driftstimer / år: $\frac{9,0\% \times 8760 \text{ timer}}{26,4\%} =$ **2986 driftstimer / år**

Gunnar Schmidt

Energi- og teknikrådgiver

Mobil +45 20 89 78 00

E-mail: gus@byggeri-teknik.dk

Bilag 4: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohearing inden for konsekvensradius på 866 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet + matrikulære naboer til matrikel nr. 10e Skårup, Hanning

